

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE

2. TRAVNJA 2025.

IV. razred

Zaporka:

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

Broj bodova:

	70
--	----

Povjerenstvo Državnoga natjecanja:

1. Na što se odnosi treći zakon robotike Isaaca Asimova i zašto je prema Stuartu Russellu taj zakon nepotreban?

	2
--	---

2. Na koja dva problema u razvoju umjetne inteligencije ukazuje Russell koristeći se primjerom kralja Mide?

	2
--	---

3. Objasni kako je prema Harariju tehnološki napredak prijetnja za demokraciju?

	3
--	---

4. Prema Harariju, u kojim je od navedenih disciplina ukorijenjen dataizam?

Zaokruži točne odgovore. Priznaje se samo potpun odgovor.

- a) logici
- b) matematici
- c) statistici
- d) biologiji
- e) računalnoj znanosti
- f) psihologiji

	1
--	---

5. Razmotri sljedeće primjere i ponudi odgovore koristeći se argumentacijom Thomasa Nagela iz njegovih dvaju tekstova.

a. Vrlo napredni Marsovci, koji imaju potpuno drugačiju fizionomiju i percepciju okoline od ljudi, nastoje shvatiti kako je to biti čovjek. Što, prema Nagelovoj argumentaciji, Marsovci o ljudima mogu razumjeti, a što ne mogu?

b. U bliskoj budućnosti ljudi nastoje shvatiti kako je to biti ZeKI, vrlo napredni model umjetne inteligencije iz linije Human2.0., koji je prema svojoj fizionomiji i reakcijama na podražaje iz okoline gotovo identičan čovjeku. Mogu li ljudi razumjeti subjektivno iskustvo modela ZeKI? Obrazloži.

- c. Može li šišmiš u potpunosti razumjeti kako je to biti drugi šišmiš? Obrazloži.

	5
--	---

6. Razmotri sljedeću tezu: *Modeli umjetne inteligencije, s obzirom na to da »uče« na temelju velikog broja podataka iz prošlosti, mogu precizno predviđati buduće događaje.*
Odredi bi li se David Hume složio s navedenom tezom. Obrazloži svoj odgovor.

	2
--	---

7. Vodeći se Humeovim tekstom iz *Rasprave o ljudskoj prirodi*, nadopuni sljedeće rečenice tako da na prazna mjesta upišeš jednu od ponuđenih riječi.

David Hume ističe da se uzrok i posljedica nalaze u odnosu _____
[poništanja / povezanosti / nasuprotnosti]. Naše zaključivanje o tom odnosu temelji se na
_____ [prošlom / trenutnom / budućem] _____
[prosuiđivanju / razmišljanju / iskustvu] i na našem _____ [pamćenju
/ maštanju / djelovanju]. Prema Humeu, _____ [razum / mašta / priroda] ne može
udruživati predodžbe (*predstave*), nego to čini _____ [razum / mašta /
priroda].

	6
--	---

8. Kakva je vrijednost subjektivne spoznaje prema Nagelu, a kakva prema Kantu?

	2
--	---

9. Prema argumentaciji Immanuela Kanta, odredi i obrazloži bi li umjetna inteligencija koja barata iznimno velikim brojem podataka dobivenih posredstvom programiranja od strane stručnjaka, mogla:

- a) razviti spoznaju *a priori*?
- b) doći do spoznaje načela i osnovnih pojmova moraliteta?
- c) baviti se transcendentalnom filozofijom?
- d) stvarati zorove?

	4
--	---

10. Kakvu ulogu prostoru i vremenu dodjeljuje Kant te kako objašnjava prostor, a kako vrijeme?

	3
--	---